

Helprotese

Viser det sig, at ingen af dine tænder kan bevares, er det nødvendigt med en helprotese

Denne brochure fortæller mere om helproteser

Helprotese

Kun få eller ingen tænder tilbage...

Mange har ikke haft mulighed for at bevare deres tænder. Det kan skyldes flere forhold, f.eks. store huller i tænderne, paradentose, slid af tænder og medfødt tandmangel.

Skal de sidste tænder nu også trækkes ud?

Før du beslutter dig for at få de sidste tænder ud, er det meget vigtigt, at tandlægen undersøger, om det vil være en fordel at bevare enkelte tænder. Mange tror, at hvis de kun har nogle få tænder tilbage, kan de lige så godt få dem alle trukket ud. Det er helt forkert.

Det er altid en fordel at bevare enkelte tænder. Så kan du nemlig klare dig med en delprotese. Den sidder bedre fast end helprotesen, og den fylder mindre. Selv en enkelt tand kan gøre nytte.

Viser det sig, at ingen af dine tænder kan bevares, er det nødvendigt med en helprotese”

Er det let at have helprotese?

De fleste lærer ret hurtigt at bruge protese. Men der kan være vanskeligheder – især når det drejer sig om undermundens.

I overmunden kan protesen som regel fremstilles, så den suger sig fast i ganen. I undermunden ligger protesen i stedet løst på gummen. Undermundsprotesen kan dog fremstilles, så kinder og tunge hjælper med at holde den på plads. Alligevel kan det være svært at vænne sig til protesen. Især hvis du kun har lidt gumme tilbage.

Kan det ses, at man har fået protese?

Protesetænder fremstilles i dag i så naturtro farver og former, at tandlægen næsten altid kan finde tænder, der ligner dine egne.

Hvis du fx har haft en enkelt mørk tand, kan dette også efterlignes på protesen. Og har du mange plomber, guldindlæg eller kroner, så kan det ligeledes genskabes på den nye protese. Protasetænder kan i dag udføres så naturtro, at ingen vil opdage, at du har fået protese.

Før protesebehandling og den nye protese, hvor tænderne er identiske

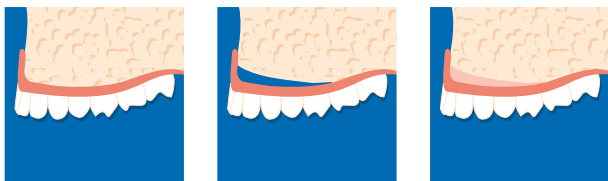

Før og efter protesebehandling, hvor tænderne er blevet pænere

Går man tandløs i en periode?

Det er ikke længere nødvendigt at gå tandløs flere måneder efter tandudtrækningen, før man kan få sin protese. Tandlægen kan sætte protesen ind umiddelbart efter, at tænderne er trukket ud. En sådan protese kaldes en imediatprotese eller straksprotese. Du undgår altså en tandløs periode. Samtidig beskytter protesen de åbne sår, og det giver mindre ubehag efter tandudtrækningen.

Protesen skal dog tilpasses ændringer i gummen. Ændringerne sker særlig hurtigt i månederne efter, at tænderne er trukket ud. Udgiften til denne tilpasning er normalt ikke indregnet i protesens pris.

Når gummen forsvinder, passer protesen ikke længere og skal derfor tilpasses. Så snart protesen er rettet til, sidder den dog igen, som den skal.

Hvor længe holder en protese?

Gummen, som protesen sidder på, svinder med årene, og det får protesen til at sidde dårligt fast. Svind kan også medføre, at du får et sammenbidt udseende, eller at din mund virker indfalden.

Der er meget stor forskel på, hvor meget og hvor hurtigt gummen svinder. Men når gummen er svundet, skal protesen rettes til, dvs. fyldes ud, så den atter passer. Tandlægerne kalder denne behandling for en duplikering. Nogle mennesker har behov for en duplikering med hyppige mellemrum, mens andre kan klare sig med én hvert femte år. Har du haft din protese i mange år, kan du vælge i stedet at få lavet en kopi af din gamle protese og få kopien til at passe. I så fald har du altid den gamle protese "at falde tilbage til".

Under alle omstændigheder er det en god ide at få protesen kontrolleret hos tandlægen én gang om året. Hvis gummensvindet bliver meget stort, uden at protesen tilpasses, vil den løse protese gøre stor skade på gummerne. De svinder hurtigere, og muligheden for overhovedet at bruge protese forringes.

Du skal passe godt på dine gummer – de skal holde hele livet.

Hvad med særligt sarte gummer?

Nogle mennesker, specielt lidt ældre, har ikke alene et stort gummessvind. Deres slimhinde er også meget tynd, og så er den ikke så elastisk, som den var tidligere. Det betyder, at der kan opstå smerter fra den tynde slimhinde, når den udsættes for tryk fra en protese. Den tynde slimhinde kommer med andre ord i klemme. Som regel kan du intet se i munden – det gør blot ondt, når du bider sammen.

Tandlægen kan i mange af disse tilfælde hjælpe ved at forsyne undersiden af protesen med et lag gummi. På den måde vil protesen opleves mere behagelig, fordi det elastiske gummilag fjedrer, når du bider eller tygger sammen med protesen. Gummilaget skal som regel udskiftes med jævne mellemrum.

Protese med gummilag

Er regelmæssige eftersyn hos tandlægen nødvendige?

Ja. En protese skal efterses og justeres af hensyn til gummehvidet. Der kan også opstå betændelse eller svamp og undertiden alvorligere sygdomme i munden, som tandlægen kan opdage.

Det er ikke altid, at du selv kan mærke, hvis der er et problem. Under alle omstændigheder skal det altid behandles. Gå derfor til tandlæge mindst en gang om året, eller tal med din tandlæge om, hvor tit du bør komme til kontrol – I kan evt. aftale det fra gang til gang.

Denne brochure er et supplement til de oplysninger,
som din tandlæge har givet dig.

Tandlæge:

© Information fra
Tandlægeforeningen
Tlf. 70 25 77 11

Denne patientvejledning er
revideret af professor, dr.odont.
Flemming Isidor, Tandlægeskolen
i Århus, Aarhus Universitet i
samarbejde med Tandlæge-
foreningen.

Oplag: 2.000
Marts 2008